

פרק שביעי – 'מרובה'

צט. מנין ש:

- א. מדת תשלומי כפל – בטוען טענת גנב – נוהגת בכל דבר המטלטל שגופו ממון?
  - ב. הטוען טענת גנב בפקדון, ונשבע ונמצא שהוא גנבו, שמשלם תשלומי כפל?
  - ג. הטוען טענת גנב, וטבח ומכר – משלם ד' וה'?
  - ד. הטוען טענת אבד, ונשבע, ונמצא שקרן – פטור מלשלם כפל?
  - ה. הטוען טענת גנב באבידה – משלם כפל? (סב:–סג)
- א. מ'על כל דבר פשע... 'שלם שנים' – לרבות כל דבר. והפרטים המנויים בפסוק ממעטים קרקעות עבדים ושטרות ודבר שאינו מסוים.
- ב. 'אם לא ימצא הגנב (אלא הוא עצמו גנבו) ונקרב בעה"ב (שכבר נשבע...)' (ולדעה אחרת גם תחילת הפסוק 'אם ימצא מדבר בטט"ג).
- ג. לדעה אחת מ"ה" ד'הגנב, ולדעה אחרת מהקש טט"ג לגנב, ואין משיבין על ההקש.
- ד. לדעה אחת מיתור הכתובים המדברים בטט"ג 'אם המצא... אם לא ימצא'. ולדעה האחרת מיתור "ה" ד'הגנב'.
- ה. מ'על כל אבדה'.

ק. מהו המקור שגנב חייב בכפל על כל דבר המטלטל וגופו ממון? (סג–סד)

לחד מאן דאמר, למדים מעל כל דבר פשע' – 'כל' ריבויא הוא. והפרטים המפורשים באו למעט קרקעות עבדים ושטרות. ולמ"ד ששני הכתובים 'אם ימצא... אם לא ימצא' נאמרו בטוען טענת גנב, למדים מ'אם המצא תמצא' – בריבוי ומיעוטי, רבי כל מילי, ומיעט קרקעות עבדים ושטרות.

קא. לפי איזה מחיר משלם הגנב קרן, כפל (וד' וה') במקרים דלהלן:

- א. גנב בהמה כחושה והשמינה הגנב ע"י פיתום, וטבח ומכר.
- ב. גנב בהמה כחושה והשמינה מאליה, וטבח ומכר.
- ג. גנב חבית יין והתייקרה ונשברה מאליה.
- ד. גנב חבית יין והתייקרה ושברה בידים.
- ה. גנב חבית יין והוזלה ונשברה מאליה או בידים.
- ו. גנב טלה ונעשה איל, וטבח או מכרו. (סה–סו).

- א. משלם הכל כפי ערך הגניבה.
 ב. כפי הערך הנוכחי (רש"י). ואפשר שלשיטתו לענין הכפל, לפי מסקנת הגמרא, תלוי אם משלם דמים או בהמות. ולא מבואר להדיא.
 ג. כשעת הגניבה. (אמנם, לגבי כפל לא מבואר להדיא בגמרא וברש"י).
 ד. כפי השווי היקר. (ורבנו תם חולק).
 ה. קרן – כעין שגנב, כפל – כשעת העמדה בדין.
 ו. קרן – משלם כדמי איל (משום דינא דרבה ד'תברא או שתייה'), וכפל וד' וה' – בא לשלם טלאים – כדמעיקרא, בדמים – כשל עכשו. ולדעת ר' אילעא קנאו בשינוי ומשלם כדמעיקרא, ואינו משלם ד' וה'.

קב. איזה שינוי קונה לבדו, ואיזה קונה רק בצירוף יאוש בעלים, ומה דין יאוש גרידא, ובאיזה אופן יאוש אינו קונה לכו"ע? (סו)

שינוי גמור קונה לבדו (לדעת רבה. ולהתוס', שינוי שאינו חוזר קונה לכולי אמוראי, אליבא דבית הלל). שינוי השם – (גרוע, אבל שינוי השם טוב – מועיל לבד. תוס' ורא"ש) מועיל עם יאוש. (וכן אמרו לענין קיצוע, שמועיל עם יאוש). יאוש לבד – מחלוקת רבה ורב יוסף אם מועיל. ודוקא כשהגזן רוצה לקנות, ואם לאו – אינו קונה.

קג. א. מה דין קרבן גזול, כשגזלו בעודו חולין והקדישו, וכשגזל קרבן מוקדש? ב. משכב גזול – האם נעשה אב הטומאה של 'משכב הזב'? (סו:)

א. גזלו בעודו חולין והקדישו – אם נתיאשו הבעלים, למ"ד יאוש לבדו קונה – כשר לקרבן. ולמ"ד יאוש לבד לא קונה – פסול. (ומ"מ קדוש הוא, דאיכא יאוש ושינוי רשות. תוס'). ואם לא נתיאשו – פשיטא שפסול, ואינו קדוש כלל (תוס').
 גזל קרבן מחברו – בין לפני יאוש בין לאחר יאוש אינו עולה לא לגזלן ולא לבעלים. (והתוס' כתבו שאין הקרבן פסול. ומרש"י בלשנא קמא מ' דפסול – ע' 'אמת ליעקב').
 ב. מרש"י מבואר שאינו נעשה אב הטומאה (עכ"פ מדאורייתא, אבל מדרבנן הוכיחו התוס' שמטמא. וכן אפשר שבמגע מטמא (דובב מירשים). ושיטת התוס' שמטמא מדאורייתא, אלא שמחשבת הגזלן ויחודו אינם מועילים מיד).

קד. א. מה דין שינוי השם החוזר לברייתו?

ב. באיזה אופן אמרו ששינוי השם (שאינו חוזר) – אינו שינוי לכו"ע?

א. רבי זירא אמר שאינו מועיל (ושתני שיטות בתוס' אם לא מהני אפילו בצירוף יאוש). ורב יוסף משמע שחולק.
 ב. לגבי פסול מקוה מדרבנן אין מתחשבים בשינוי השם – בצניור שקבעו ולבסוף חקקו.

קה. חיוב ד' וה' בטביחה ומכירה – האם הוא בשטבח או מכר לפני יאוש, או לאחריו, או בשני המקרים גם יחד? (סח)

חיוב דו"ה בטביחה קיים לפני יאוש לכל הדעות, ולדעת הסוברים יאוש לבדו – לא קונה (רבי יוחנן, רבי אלעזר, עולא, רב ששת, רב נחמן ורב יוסף, ועוד), חייב גם בטובח לאחר יאוש. ולסוברים יאוש – קונה (רב, רבה) – אינו חייב, ששלו הוא טובח.
 במכירה – לסוברים יאוש – קונה, אינו חייב אלא כשמכר קודם יאוש. לסוברים יאוש – אינו קונה, יש אומרים (רבי אליעזר ורב ששת) שחייב רק לאחר יאוש, שהועילו מעשיו, אבל לפני יאוש אין זו מכירה אמיתית, כי עדיין ברשות בעלים היא קיימת. וי"א (רבי יוחנן ורב נחמן) שחייב גם לפני יאוש.